

CLOENDA DE LA JORNADA "L'EQUILIBRI ENTRE LA RECERCA HISTÒRICA I LA PROTECCIÓ DE DADES"

Palau del Parlament, 20 de gener de 2010

Molt bon dia. No els dono la benvinguda perquè ja fa una estona que són aquí al Parlament. En tot cas, sí que expresso la satisfacció perquè han pogut celebrar aquesta jornada aquí. Si m'ho permeten, unes paraules en forma de cloenda, i més enllà de les paraules, unes quantes reflexions.

El semiòleg, filòsof i novel·lista italià Umberto Eco deia fa poc en una entrevista al setmanari *El Temps* que "la cultura ja no és saber quan va morir Napoleó. Avui, cultura significa saber com puc esbrinar una cosa en dos minuts".

Les noves tecnologies han desencadenat una revolució sense precedents en l'àmbit de la comunicació. Han propiciat el naixement d'una nova era i l'aparició d'una nova col·lectivitat: la societat de la informació i el coneixement, que és radicalment diferent a totes les que ens han precedit.

El comú denominador d'aquest nou període és que per primer cop experimentem canvis a una velocitat instantània que ens afecten en tot: en la manera de treballar, en la manera de relacionar-nos, de distreure'ns, d'organitzar-nos, d'aprendre, de comunicar-nos...

Les noves tecnologies han diversificat extraordinàriament els canals, han multiplicat la capacitat d'emetre continguts, han posat a disposició dels ciutadans informacions i dades que mai abans, mai, no havien tingut a l'abast i, en definitiva, han obert els horitzons de la llibertat.

Permetin-me posar alguns exemples d'això, exemples que penso que són tan gràfics com contundents. A escala planetària avui hi ha més de 1.200 milions de persones que utilitzen internet gairebé a diari; que miren de resoldre bona part dels dubtes que els van sorgint consultant el Google; que, contràriament al que puguem pensar, s'intercanvien més correus que mai, per bé que aquests correus ja no són postals, sinó que són via Gmail, Yahoo o Hotmail, entre altres serveis de missatgeria immediata; que pugen i que pengen els seus vídeos favorits o els que ells mateixos protagonitzen i produeixen al seu canal Youtube; que exposen totes les fotos que fan al Flickr; que guarden, arxiven i comparteixen documents al Google Docs; que emmagatzemen articles o pàgines diverses, que emmagatzemen coneixement, al Delicious. I això no és tot: molts de nosaltres hem recuperat la fal·lera d'escriure i ens hem abocat a redactar a Blogspot, a Vilaweb o a qualsevol altra bitàcola les nostres reflexions i experiències; cultivem relacions socials mitjançant el Facebook o el Twitter; parlem pel Messenger o per l'Skype.

Com veiem, doncs, totes aquestes eines han sacsejat brutalment els fonaments de la societat, fins al punt de transformar-la per complet. I com a qualsevol canvi d'estat, quan aquest canvi es produeix s'obren un seguit de possibilitats i apareixen riscos.

Quant a les possibilitats, les noves tecnologies sorgides al voltant del web 2.0 representen la substitució de les jerarquies controladores i tancades per unes estructures més obertes que capten idees i creen sinergies, i que a més són sinònim de participació, d'intercanvi de coneixement, de transparència... Si m'ho permeten, fins i tot, d'un cert concepte de la llibertat. Les noves tecnologies són ciència, i la ciència no avança sense comunicació i llibertat. Fixem-nos, si no, en el temor que suscita entre els països amb menys tradició democràtica la formació d'aquesta nova societat, amb uns governs sempre disposats a bastir grans muralles per impedir que penetrin les idees divergents i poder convertir d'aquesta manera la seva opinió en única i immutable.

Però en el nou món de la societat de la informació i el coneixement no tot són flors i violes, evidentment. Hi apareixen també una sèrie de riscos, i un d'aquests riscos, probablement el que fa que més gent en desconfii, és que la comunicació immediata i la informació a l'instant generen dubtes relacionats amb la veracitat, la seguretat, la reflexió, l'anàlisi i el fet de contrastar coses.

Les xarxes socials també són sospitoses pel risc potencial que comporten per a la privacitat d'un volum ingent de dades personals que queden penjades en aquest núvol eteri i intangible que és internet i que poden ser accessibles per a tota una comunitat d'usuaris. No sabem ben bé ni qui les gestiona ni on es guarda tota aquesta informació.

La manera de dissipar aquestes ombres és amb un cert control, amb l'establiment de lleis i normes per part de les administracions i amb educació i responsabilitat per part dels usuaris. I és aquí on entren en escena entitats com l'Agència Catalana de Protecció de Dades per garantir el bon ús de les possibilitats que ofereixen les tecnologies de la informació i la comunicació, impedir la perversió en l'ús de la informació i també per educar en conductes responsables.

La societat de la informació per si sola o l'accés a les TIC per si mateix no tenen consistència si no hi ha un pas previ: el de l'educació per aprendre a aprendre. Alhora, saber utilitzar les eines que la xarxa posa a la nostra disposició és en aquests moments una autèntica responsabilitat, una responsabilitat que hem d'exercir a favor del bé comú.

Si traslладem aquest debat a l'àmbit polític i a l'espai nacional ens adonarem que la presència de les TIC a la societat moderna pot tenir com a mínim tres aspectes positius i afavoridors per a un país com el nostre, per a Catalunya.

El primer. Les TIC són un mecanisme catalitzador per garantir els drets individuals i col·lectius, perquè són instruments eficaços perquè els ciutadans estiguin més i millor informats. I si estan més i millor informats poden tenir més llibertat d'elecció.

El segon. Les TIC són, poden ser, un instrument de cohesió social i territorial. Les xarxes de telecomunicacions són una eina estratègica per equilibrar territorialment el país.

I el tercer. El context mundial ens proporciona moltes i noves ocasions per situar Catalunya al món, Catalunya al mapa global. Per a nosaltres, culturalment, econòmicament, socialment, empresarialment, la globalització és un escenari ple d'oportunitats en el qual podem oferir moltes coses. I en certa manera, també, la història ja ens ha preparat per a l'actual context de canvi constant.

Al Parlament, per exemple, fa temps que treballem per adaptar-nos a aquesta nova situació i amb la voluntat de gestionar millor una realitat cada dia més complexa, però alhora també molt més rica en veus, en democràcia i en coneixement. Fa un any, aproximadament, de la darrera trobada amb alguns de vostès, i recordo que en aquella ocasió, amb motiu d'una reunió de treball d'autoritats en protecció de dades, els vaig parlar de la posada en marxa de les diferents eines i possibilitats que ens oferien les xarxes socials. Avui, un cop el Parlament 2.0 ja ha superat aquesta etapa més de comunicació i d'informació, l'objectiu és anar un pas més enllà. És encaminar la cambra cap a la interactivitat real entre la política i la societat, trobar l'espai per consolidar noves formes de relació i comunicació amb la ciutadania.

Aquesta, si m'ho permeten, és una revolució que ja no té marxa enrere. Però precisament depenent de com anem fent les passes avançarem i creixerem més ràpidament sobre uns fonaments més consolidats o menys o, per contra, anirem a poc a poc i nedarem amb molta dificultat en un gran mar de dubtes.

I és aquí on vostès tenen un paper transcendental i primordial, perquè la protecció dels drets de les persones va lligada a la seguretat, a la confiança i al progrés, uns elements que si no els cuidem poden provocar les ombres que he esmentat i generar dubtes que ens facin perdre temps i competitivitat.

La protecció de dades no és solament control i compliment de la legalitat. És també transparència, eficàcia i garantia d'una gestió rigorosa i de bones maneres de fer en el sector públic.

Per això vull felicitar l'Agència Catalana de Protecció de Dades per haver renovat una edició més l'esperit d'aquestes jornades formatives, que posen en comú experiències de diferents països i que permeten compartir punts de vista i veure quins problemes tenim, i sobretot, també, quines respostes hi podem donar.

Per acabar, estic convençut que han tret profit d'aquesta sessió de treball, que n'han extret coneixements i idees per fer que el camí cap a la nova era de la societat de la informació i el coneixement sigui més entenedor, més segur, més rigorós i més eficaç en benefici de tothom.

Moltes gràcies.